

LBRIIS

We know
books

PROTOS. DR. SEBASTIAN SERDARU

FEMEIA CU VASUL DE ALABASTRU

SAU

PRIMUL MARTOR AL ÎNVIERII?

Chipul evanghelic al Sfintei Maria Magdalena

CARTE TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
PREASFINȚITULUI PĂRINTE GALACTION,
EPISCOPUL ALEXANDRIEI ȘI TELEORMANULUI

EDITURA CARTEA ORTODOXĂ
ALEXANDRIA, 2019

CUPRINS

Prefață.....	9
O prezență discretă.....	17
Vindecată de Domnul.....	25
La picioarele Crucii.....	35
Cea care a văzut mormântul.....	51
Cel Înviat.....	63
Femeia Apostol.....	75
Femeia cu vasul de alabastru.....	85
Maria Magdalena în Evangheliile apocrife.....	86
Evanghelia Mariei.....	90
O confuzie veche.....	94
Doamne femeia ceea ce căzuse în păcate multe.....	107
Femeia care a uns cu mir pe Domnul.....	107
Sfânta Maria Magdalena în imnologie.....	118

O PREZENȚĂ DISCRETĂ

xistă o singură menționare a Mariei Magdale-
na în timpul lucrării de propovăduire a lui Ii-
sus. Prezența ei este amintită, în schimb, de către cele pa-
tru Evanghelii în vremea răstignirii, a îngropării, apoi la
descoperirea mormântului gol, când a mers să ungă, a treia
zi, trupul lui Iisus. Acesta este motivul care a atras atenția
scriitorilor creștini din trecut și din prezent. Fiind prezen-
tată de către Evanghelii ca primul martor care vestește În-
vierea lui Iisus, s-a speculat foarte mult asupra trecutului ei,
în încercarea de a-i descifra imaginea destul de enigmatică.
Hristos, Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om pentru a le adu-
ce oamenilor Împărăția lui Dumnezeu aproape, căci El În-
suși este această Împărăție. Fiecare om care Îl întâlnește pe
Hristos este ales de El să intre în această Împărăție. Biserica
este deja decoperirea Împărăției lui Hristos în această lume.
Cei care vor să moștenească Împărăția trebuie să intre în ea,
mai întâi, aici pe pământ. În Biserică, fiecare primește și își
asumă o anumită slujire personală. Această slujire pe care
o primește și pe care trebuie s-o îndeplinească în trăirea sa
creștină, este dăruită de Hristos Însuși, care știe dinainte

toate cele ale omului. Fiul știe ce trebuie fiecăruia spre slava Tatălui, prin aceasta făcând pătaș la întreaga lucrare de mântuire, pe fiecare membru al Trupului Său tainic, Biserica. Acest lucru îl înțelegem din descrierile evanghelice ale întâlnirilor lui Hristos cu oamenii. Adeseori par a fi total întâmplătoare, vedem cum mulțimile Îl împulzesc, unele persoane apar și dispar din nou, foarte mulți Îl urmează pentru a-I asculta cuvintele și pentru a deveni martorii minunilor Sale. Cei mai mulți rămân necunoscuți, nu le este menționat numele sau alt detaliu legat de viața lor; doar câțiva ies în evidență, numai pentru ca relatarea să fie înțeleasă mai clar, și aproape că nimic nu le subliniază vreo trăsătură aparte. Între cei care L-au întâlnit pe Hristos au fost și cei care au fost atrași de mesajul Împărăției Lui. Ei simțeau că acest mesaj e în măsură să le schimbe viața, și de aceea, simțeau că trebuie să lase totul și să-L urmeze. Farmecul și harisma Lui îi atrăgea într-un mod irezistibil.

Unii ucenici de-ai Lui răsar de nicăieri parcă, treptat sau dintr-o dată, pentru ca de atunci încolo să întrupeze în ochii Bisericii care-i contemplă forma unei anumite slujiri a Domnului. Vedem la ei, de la început, că fuseseră de multă vreme aleși de Domnul. Căci El îi călăuzea cu mult înainte ca ei s-o știe, iar până la momentul întâlnirii lor cu Hristos, El îi purta dinainte în Sine. Întâlnirea cu Hristos îi făcea pe ucenici să înțeleagă că sunt chemați la o slujire specială, că iau parte la o taină care îi depășea. Tot ce știau era că vor să ia parte la acest plan, fără să înțeleagă cum îi vor fi ei de folos. Așteptau ca El să le dea o misiune aparte, sau să Se slujească de ei după știința Lui. Ucenicii nu știau cum

va arăta mai departe urmarea lui Hristos. Unii Îl întâlniseră într-o ascundere totală, fiind purtați de El, în tot acel timp, formându-le drumul, călăuzindu-i și ajutându-i să devină Apostolii pe care îi va pune în slujba Sa mai târziu. Din toate relatările evanghelice despre cei care L-au urmat pe Hristos, sau L-au întâlnit la un moment dat, despre unii neaflând niciodată nimic, înțelegem dorința Lui de a Se face cunoscut oamenilor și puterea Lui de a-l purta în Sine pe fiecare om. Căci El, pe cei pe care i-a voit, i-a adus la cunoașterea adevărului Său. Primul exemplu evanghelic al acestei științe dinainte a Domnului este Preacurata, al cărei trecut este pe deplin conținut în consimțământul ei dat îngerului la Buna-vestire; putem citi din aceasta în ce fel și-a trăit viața, tot ce a contribuit la formarea acestei acceptări, prin care s-a dovedit vrednică să fie cea pe care o voia Fiul. Dar toate acestea sunt ascunse de către relatarea evanghelică; *taina cea din veac ascunsă*, taina Fecioarei, ne este descrisă atât cât a vrut Domnul să știm despre ea. Știm că ea era aleasă din veșnicie și a fost pregătită de Domnul până în clipa deciziei. A fi purtat de Domnul nu înseamnă a fi scutit de responsabilitate ci, mai degrabă, că El ne întărește în decizia corectă, ca să-L putem întâlni în deplinătatea voinței noastre libere, să devenim în stare ca, prin forța pe care ne-a dăruit-o, să alegem voința Tatălui⁴. În Hristos, Noul Adam, omenirea este purtată și modelată din nou. Lucrarea de reînnoire a omenirii o vedem în toți cei care L-au urmat pe Hristos cu

4. Adrienne von Speyr, *Trei femei și Domnul*, Ed. Galaxia Gutenberg, 2018, p. 9.

credință, căci restaurarea omenirii există din veșnicie, în planul Fiului de a mântui lumea, din iubire pentru Tatăl, și de a-l include în această iconomie pe fiecare om, anticipându-i fiecăruia misiunea. Lucrul acesta poate fi observat și în viața pământească a Fiului: aici au loc întâlnirile autentic-umane, față în față, ca atunci când Petru stă înaintea Domnului pe mal, sau întâlnirile ascunse și tainice, ca atunci când Domnul îl vede pe Natanael sub smochin și îl alege, iar cel văzut și ales nu știe încă nimic despre aceasta.

Noi nu știm când anume a fost Maria Magdalena aleasă în acest fel de Domnul. Toată istoria ei dinainte este ascunsă de un văl, dar și această învăluire e deja luminată de Hristos; căci trecutul ei este cunoscut și condus de Dânsul spre un moment care va duce la slăvirea Sa. El cunoaște despre ea tot ce trebuie să știe, iar dacă nouă ne rămâne ascuns, este pentru că așa vrea Dânsul. În Maria Magdalena vedem cât de mult ne iubește Domnul. Ea ne arată că toate drumurile, prin întâlnirea cu Hristos, duc la credința în El. A fi ales de Domnul înseamnă a fi condus la credință. Drumul vieții ei ne vorbește despre slăbiciunea umană și despre puterea iubirii Domnului: slăbiciunea celui care vine la El, căci se simte iubit și atras de El, și puterea Domnului care îl primește, care îl hrănește în Sine din iubirea Sa. Dar, fiind purtat de Domnul, ceva s-a întâmplat cu acest om neputincios; el a fost pus pe un drum, a fost luat în slujba Domnului.

Undeva în Evanghelie numele Mariei Magdalena apare pentru prima dată. Este una dintre femeile care îl însoțesc pe Domnul. Necunoscută până acum, fără o introducere sau prezentare a trecutului ei, ea a ieșit la iveală, iar

nouă ne ajunge să știm că, în acest moment, ea se află în starea în care a vrut să o aleagă El. În momentul în care ea apare menționată în Evanghelie, o întreagă istorie există deja în urma ei. Credem că tocmai acest trecut al ei a atras atenția Domnului asupra ei și a chemat-o la slujirea Lui, dar Evanghelia nu ne spune nimic despre aceasta. Ea este amintită pentru prima dată printre celelalte slujitoare ale Domnului, iar de aici noi putem descifra că, în Domnul, ea era deja în lumină. De acum încolo ea face parte dintre cei ce sunt dedicați lucrării Lui. În Sfânta Evanghelie nu există nimic fără legătură cu Hristos: dacă un nume apare în preajma Sa, înțelegem din aceasta că acela a ajuns la cunoașterea Sa. Câteodată devine vizibil un întreg traseu: el începe cu chemarea de a-L urma pe Domnul, iar numele apare apoi amintit printre însoțitorii Domnului. Poate aflăm și câte o trăsătură din viața anterioară: Matei fusese vameș, alții fuseseră pescari. Câteodată, se menționează atât de mult sau de puțin cât este nevoie pentru a se schița istoria alegerii. La alții, nu se relatează nimic despre viața anterioară, dar puținul care ni se spune ajunge ca să ne întărească credința: căci El primește prin Domnul semnificația lui actuală, efectul preschimbării: orice intră în contact cu El devine capabil să ne aducă și pe noi mai aproape de El, fiindcă a fost purtat și împlinit de El. Nu știm, așadar, unde sau cum L-a întâlnit Maria Magdalena pe Hristos. Poate L-a auzit propovăduind pe malurile Tiberiadei, în acele locuri încântătoare, pe Muntele Fericirilor sau la Tabgha, unde înmulțise pâinile. Înțelegem totuși că este vorba despre o întâlnire personală, căci s-a bucurat de o atenție specială fiind vindecată de către El, iar ea a simțit

UBRIS | We know books

că trebuie să-L răsplătească dăruindu-i întreaga sa viață. S-a lăsat fascinată de Persoana lui Iisus, căci El a vindecat-o de cumplita întristare de care suferea, iar mesajul eliberator al Împărăției care va să vină a cucerit-o pe de-a-ntregul. Numele ei îi arată originile, provenea din Magdala, o așezare de pe malurile Tiberiadei. Josephus arată că Magdala era o cetate mare în acele vremuri (față de Nazaret care era o mică așezare), înconjurată de un zid întărit. În aramaică *magdala* înseamnă turn, de aici și denumirea cetății, care câteodată este numită Migdal Nunya, Turnul Peștelui. Acest oraș de pe țărmul vestic al Mării Galileii (Tiberiadei) era cunoscut pentru peștele sărat pe care îl comercializa și pentru turnul său foarte mare. Fericitul Ieronim afirmă chiar că Maria a fost numită după acest turn: „Acei necredincioși care îmi citesc scrierile zâmbesc poate, când mă văd zăbovind asupra laudelor la adresa femeilor slabe. Dar dacă își vor aminti cum femeile sfinte l-au slujit pe Domnul și Mântuitorul nostru și cum L-au ajutat din ce aveau ele, și cum cele trei Marii au stat în fața Crucii, și mai cu seamă cum Maria din Magdala, zisă *a turnului* pentru credința ei fierbinte, a avut privilegiul să-L vadă pe Hristos înviat prima, chiar și înaintea Apostolilor, se vor condamna mai degrabă pe ei înșiși de aroganță decât pe mine de nesăbuintă, eu care judec destoinicia nu după fire, ci după minte” (Epistola 127, către Principia).

Afirmațiile contemporane atât de tendențioase cum că Maria ar fi fost descrisă în textele vechi drept ucenica cea mai apropiată a lui Iisus sau că doar ei i-a dăruit învățături deosebite, nu au de fapt niciun temei. Evangheliile nu vorbesc despre viața ei dinainte de a veni la Hristos și nici chiar

în timpul propovăduirii Lui nu este amintită decât o dată, în Evanghelia lui Luca, unde este menționată în grupul femeilor din Galileea care Îl urmau pe Iisus, după ce fuseseră vindecate de El.

VINDECATĂ DE DOMNUL

(Luca 8, 2-3)

In urma Lui mergeau cei doisprezece, precum și unele femei care fuseseră vindecate de duhuri rele și de boli: Maria, numită Magdalena, din care ieșiseră șapte demoni. Prima referire evanghelică la Maria ne spune că era originară din Magdala. Locul de proveniență o deosebește de alte Marii amintite în Noul Testament – Maria, mama lui Iisus, Maria lui Cleopa și Maria din Betania. Fiecare este identificată prin însușirea care o scoate în evidență și care o deosebește de celelalte. Menționările evanghelice ale diverselor personaje ne sugerează de obicei că acea persoană are o legătură specială cu Hristos: fie că cel amintit a cunoscut credința în Hristos, fie pentru a se arăta lucrarea lui Dumnezeu în viața sa. Descriindu-i pe cei mai apropiați ucenici ai Domnului, relatarea evanghelică, dezvăluie câteodată detalii ale vieții sau interiorului lor, necruțându-i, pentru a sublinia și mai mult puterea dumnezeirii Domnului. Numai El se poate sluji de oameni, poate să dispună de soarta și de reputația lor, în așa fel încât să-i expună în fața Bisericii și a lumii, ca pe niște exemple de demonstrație. Această lipsă de menajamente este echilibrată de Domnul prin iubirea

Lui mântuitoare. Aici Sfânta Maria Magdalena este cea expusă în acest fel. Ea este zugrăvită o dată pentru totdeauna ca aceea ucenică din care Domnul a alungat șapte demoni⁵.

Nu se face mare caz de faptul că ea se află acum în suita Domnului. Evidențiată este eliberarea de demoni. Vindecarea o prezintă ca fiind profund îndatorată Domnului, care a scăpat-o de posedarea ei. Dacă El se slujește de ea acum după bunul Său plac, pe ea însăși, avutul sau timpul ei, toate acestea sunt dreptul Lui acum. Căci a izbăvit-o de tot atâtea duhuri necurate, câte daruri are Duhul Sfânt. Tot ce înseamnă ea acum, este, în virtutea vindecării primite, proprietatea Lui. În acest fel este prezentată Maria Magdalena ca făcând parte dintre cei care Îl urmează pe Hristos. Este ucenica Lui, pentru că este proprietatea Lui. Bucuria arătată în faptul că Îl urmează, a devenit, în virtutea eliberării de demoni, ca un drum de la întuneric la lumină. Înțelegând din ce a fost izbăvită, Îl recunoaște pe Hristos ca fiind Binefactorul ei, Domnul luminii, Biruitorul iadului. Experiența ei o aseamănă cumva cu femeia cu scurgerea de sânge care, prin atingerea de Domnul, a fost tămăduită, după care a trebuit să iasă înaintea, ca să-și mărturisească credința. Această mărturisire i-a fost cerută de Domnul, ca mărturisirea unui păcat. Era mărturisirea binelui pe care i l-a făcut El. Ambele femei li s-a întâmplat să întâlnească iubirea milostivă a lui Hristos, care le-a revelat, astfel, identitatea Lui. Sigur că motivul pentru care ea Îl urmează pe Domnul este în primul rând recunoștința, prin care este ilustrată bucuria omu-

5. Adrienne von Speyr, *idem*, p. 13.

lui eliberat de stăpânirea celui rău și întâlnirea cu Salvatorul său. De aceea drumul ei către descoperirea dumnezeirii lui Hristos va rămâne strâns legat de alungarea celor șapte demoni. Evanghelia nu spune nimic despre felul în care era ea chinuită de demoni, nici pe ce căi și ocolișuri a ajuns la Domnul. Nu știm nici dacă ea a ajuns la Domnul adusă de alții sau dacă El i s-a adresat ei în mod direct. Nu este descrisă râvna și recunoștința sau altă trăire care a însuflețit-o pe ea după vindecare, când a realizat că este eliberată, nici cum s-a întâmplat minunea sau dacă diavolii erau dintre aceia despre care a spus Domnul că pot fi izgoniți numai cu rugăciune și cu post. Nimic din toate acestea. Este vorba numai despre slujire, în virtutea eliberării. Iar Sfânta Maria Magdalena rămâne în slujba Domnului, deși pentru ea a fi împreună cu Domnul are desigur rostul de a nu o lăsa să-și uite trecutul: ea a fost și rămâne cea marcată de posedarea ei de odinioară. Dar ei nu-i pasă de aceasta. Pentru ea nu există decât un singur adevăr concret: ea Îl urmează, pentru că El a eliberat-o. În urma vindecării, ea a trăit într-o dăruire atât de perfectă, încât aceasta i-a marcat existența pentru totdeauna⁶. Trebuie să spunem aici că interpretarea celor șapte demoni ca fiind cele șapte păcate de moarte (și implicit se credea că ea era stăpânită de aceste patimi), a dus la confuziile care au denaturat imaginea Mariei Magdalena.

Și Ioana, femeia lui Huza, iconomul lui Irod, și Suzana și multe altele care Îl slujeau din avutul lor. Este o informație prețioasă, căci adeseori suntem înclinați să cre-

6. Adrienne von Speyr, *idem*, p. 14.